

712468

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00.610 - 75508
Konu : Soru Önergesi

28/04/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 28/03/2008 tarihli ve A.01.0.GSN.0.10.00.02-4536 sayılı yazısı.

Trabzon Milletvekili Sayın Asım AYKAN'ın 7/2469 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:

Cevap (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN ASIM AYKAN'IN 7/2469 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

Dünyanın ilk karşılaştırmalı dil bilimcisi olan Kaşgarlı Mahmut'un 1000 inci doğum yılı münasebetiyle 2008 yılının UNESCO tarafından Kaşgarlı Mahmut yılı ilân edildiği malûmlardır. Bu senenin, ilk sözlüğümüz ve dilbilgisi kitabımız Divanü Lûgati't-Türk'ün yazarı Kaşgarlı Mahmut adına kutlanacak olması, Türk Dili ve Türk Kültürü açısından önemli bir kazanç olacağı açıktır. Bu meyanda, yapılacak çalışmalar hakkında etkin bir biçimde bilgilendirilmenin temini bakımından,

SORU 1: Kaşgarlı Mahmut'un daha iyi tanıtılması ve anlaşılması için yapılması plânlanan temel çalışmalar nelerdir?

CEVAP 1: Doğumunun 1000 inci yıldönümü dolayısıyla UNESCO tarafından "Kaşgarlı Mahmut Yılı" ilan edilen 2008 yılı içerisinde Bakanlığım Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğünce çeşitli yayın faaliyetleri ve etkinliklerle ünlü dilbilimciyi anma ve tanıtmaya çalışmaları gerçekleştirecektir.

Bu kapsamda;

- Kaşgarlı Mahmut'un Türk dilinin ilk sözlüğü sayılan Divanü Lûgati't-Türk adlı eserinin indeksli tipkibasımı için çalışmalarımız devam etmektedir.
- Türk yayın hayatında büyük bir boşluğu doldurması beklenen, Kaşgarlı Mahmut'un hayatı ve çalışmaları hakkında prestij nitelikte bir anma armağan eser hazırlanmaktadır.
- Ayrıca 81 Valiliğe yazı gönderilerek Kaşgarlı Mahmut'un 1000 inci doğum yılı dolayısıyla sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılarak sempozyum, panel, konferans, sergi gibi etkinlikler düzenlenmesi istenmiştir.

SORU 2: Kaşgarlı Mahmut'un Doğu Türkistan'ın Kaşgar şehrine 35 kilometre uzaklıktaki Azak köyünde olan kabrinin mevcut durumu ile ilgili Bakanlığımızın herhangi bir tespiti bulunmakta mıdır?

CEVAP 2: Bugüne kadar Bakanlığımın Türbenin mevcut durumuna ilişkin bir tespiti olamamıştır. 3. ve 4. sorulara ilişkin cevabımızda da belirtildiği üzere Dış İşleri Bakanlığının Pekin Büyükelçiliğimiz vasıtasıyla konu ile ilgili Çin Halk Cumhuriyeti makamlarına başvurularından bir sonuç alınamamıştır.

SORU 3: Basın yayın organlarında da yer alan ve ziyaret edenler tarafından da paylaşılan kabrin iyi durumda olmadığına ilişkin kanaatin izale edilmesi için ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

SORU 4: Yapılacak çalışmalar arasında Kaşgarlı Mahmut'un kabrinin restorasyonu çalışması var mıdır?

CEVAP 3-4: Bakanlık Makamının 11/01/2008 tarihli ve B.16.0.AGM.0.12.01.00-6288 sayılı onayı ile, UNESCO tarafından kutlamalar listesine alınan "Kaşgarlı Mahmut'un Doğumunun 1000. Doğum Yılı Dönümü" dolayısıyla yurt içinde ve yurt dışında düzenlenecek etkinliklerin ve politikaların belirlenmesi, sunulacak projelerin değerlendirilip uygulamaya konulabilmesi için Sn Müsteşarımız İsmet YILMAZ Başkanlığında bir Üst Kurul oluşturulmasına karar verilmiştir.

28 Ocak 2008 tarihinde imzalanan söz konusu Üst Kurul Toplantı Kararlarında "Kaşgarlı Mahmut Anıt Mezarı'nın restorasyonu Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve TİKA Başkanlığı tarafından yapılacaktır" ibaresi yer almaktadır.

İlgili madde gereğince Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce Doğu Türkistan'ın Kaşgar Şehrinde yer alan Mahmut Kaşgari'nin anıt mezarı restorasyonu ve çevre düzenleme projelerine yönelik yerinde tetkik ve temaslarda bulunmak üzere konu ile ilgili uzmanlardan oluşan bir komisyonun oluşturulması planlanmaktadır. Dış İşleri Bakanlığı, TİKA ve Türk Tarih Kurumundan 15/01/2008 tarihli ve 8319 sayılı yazımız ile varsa proje, fotoğraf gibi belgelerle birlikte, konu ile ilgili görüşleri talep edilmiştir. Ayrıca bahsi geçen Kurumlardan 22/02/2008 tarihli ve 32320 sayılı yazımız ile söz konusu komisyonda yer alabilecek uzman kişiler ve yapılacak çalışmalar ile ilgili görüş ve önerilerini Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne ivedi olarak bildirilmesi istenmiştir.

Bakanlığım Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğünün 06/02/2008 tarihli ve 21887 sayılı yazısı ekinde Avrasya Yazarları Birliği'nin anıt mezarı restorasyonu ve çevre düzenlemesiyle ilgili görüş ve önerilerini içeren raporda; ilk restorasyon uygulamaları ve bilgilerine ulaşılabilmesi için restorasyon yapan ekipten uzmanlar ve Kaşgarlı araştırmacısı Uygurlu bilim adamları ile görüşülerek inceleme ve değerlendirme yapılması, anıt mezarın yakın çevresinde medrese olduğu iddia edilen kalıntılar ve çeşmelerle ilgili bilgilerin değerlendirilmesi, arkeolojik değerine kanaat getirildiği takdirde, çevre düzenlemesinden önce bir arkeolojik araştırma/kazı yapılması ve çevre düzenlemesinin çıkan bilgiler sonucunda projelendirilmesinin yerinde olacağından bahsedilmektedir.

Dış İşleri Bakanlığı Çok Taraflı Kültürel İşler Müdür Yardımcılığının 29/01/2008 tarihli ve B.06.0.ÇKGY.0.0-879.00-2008/44209/II sayılı yazısından konu ile ilgili TİKA Başkanlığının 2006 yılında Kaşgarlı Mahmut ve Yusuf Has Hacıp Türbelerinin onarımının Başkanlıklarınca yapılmasına ilişkin başvurularının olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yazıda devamla başvurunun Pekin Büyükelçiliğimiz tarafından olumlu değerlendirildiği ancak Çin Halk Cumhuriyetinin (ÇHC) Sincan Uygur Özerk Bölgesi ile ilgili bilinen hassasiyetinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Pekin Büyükelçiliğimizin, anılan Türbelerin onarım ve çevre düzenlemelerinin TİKA'nın katkıları ile gerçekleştirilmesi, oluşturulacak teknik ekibin ziyaretine ilişkin izinlerin alınması hususunda ÇHC Dışişleri Bakanlığı ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi Hükümeti nezdinde yazılı girişimde bulunulduğu ancak Çin Makamlarından bugüne kadar bir cevap alınmadığı anlaşılmaktadır.

